

Introttekst

Læses op for eleverne

Kører du nogle gange i bakker på din cykel? Når du skal op ad bakken, skal der rigtig trampes i pedalerne. Til gengæld kan du få ret meget fart på, når du kører ned ad bakken. Andre steder kan det være helt fladt.

Bakkerne og Det Sydfynske Øhav blev lavet for mange tusinde år siden i istiden af gletsjere. Gletsjere er sammenpresset sne, og dem vi havde var 4-5 fodboldbaner i højden. Gletsjerne skubbede frem og tilbage hen over jordoverfladen.

Foto af gletsjer i Grønland: Jakob Bruun Nicolaisen

Gletsjerne kom fra Norge og Sverige, og ligesom når du triller en snebold, var der masser af sten, grus og sand i gletsjeren.

På et tidspunkt blev vejret varmere, og gletsjerne smeltede. Alt det smeltede vand løb med fuld kraft ud over jordoverfladen og skabte vores landskab med dale og søer, og de bakker du i dag cykler i.

Tilbage lå de mange sten, grus og sand, som gletsjeren havde haft med inde i sneen. Når du i dag graver i jorden eller finder sten ved kysten, så er det alt sammen fra gletsjerne.

Noget af materialet var så finkornet, at det hang sammen i en stor klump – nemlig ler. I det her forløb skal du lære, hvad ler er, og hvad det kan bruges til.

Det Sydfynske Øhav bliver til

Du bor på en ø omgivet af havet. Måske bor du på én af de store øer; Fyn, Langeland eller Ærø? Eller på én af de små øer i Det Sydfynske Øhav?

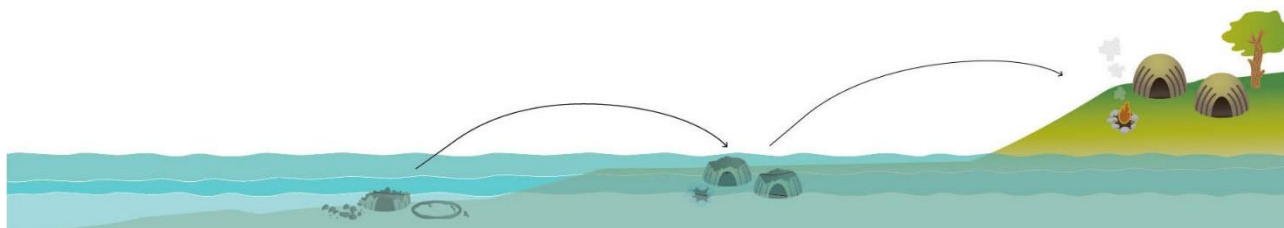
Introt tekst

Læses op for eleverne

Efter sidste istid var der ikke nogen øer eller Øhav. Fyn, Langeland og Ærø hang sammen og var en stor skovklædt ø omgivet af meget lavt vand. Ved kysterne havde stenaldermenneskerne deres bopladser.

På et tidspunkt begyndte havet at stige. Bopladserne og skovene blev oversvømmet, og folk måtte finde andre steder at bo. På den måde blev de mange øer skabt, og derfor hedder havet Det Sydfynske Øhav.

Fortællingen om, hvordan Det Sydfynske Øhav blev skabt, er så særlig, at vi kalder os Geopark Det Sydfynske Øhav.

Tegning af stenaldermenneskets flytning af bopladser over tid: Geoviden, nr. 3, september 2020

Når du følger pilene, kan du se, hvordan stenaldermennesket har været nødt til at flytte sin boplad, fordi havet stiger. De gamle bopladser ligger under vandet. Kilde: Geoviden, nr. 3, september 2020

Du bor i en geopark

Måske har du ikke hørt ordet "geopark" før, men du bor faktisk i Geopark Det Sydfynske Øhav. Danmark har tre geoparker, og i hele verden er der 169.

På kortet kan du se, hvor stor geoparken er. Sæt en prik der, hvor du bor.

Kort over Geopark Det sydfynske Øhav: Udarbejdet af Geopark Det Sydfynske Øhav, sekretariatet

Introtekst

Læses op for eleverne

I vores geopark er vi meget optagede af at passe godt på naturen lige her, hvor vi bor. Derfor skal du lære om dét, som jorden og Øhavet giver os, og som alle børn og voksne skal gøre sig umage med at passe på.